

Stichting De Toneelmakerij

Geadviseerd subsidiebedrag: € 1.196.360

Gevraagd subsidiebedrag: € 1.196.360

Over de instelling

Stichting De Toneelmakerij (hierna: de Toneelmakerij), podiumkunsten, jeugdpodiumkunsten, Amsterdam

De Toneelmakerij is een jeugdtheatergezelschap dat teksttheater maakt voor kinderen en jongeren. Ze wil haar jonge publiek laten ervaren dat ze thuis zijn in de wereld, maar ook dat deze groter is dan zichzelf. Elke voorstelling wordt ingebed in artistieke educatie- en randprogrammering, gerichte participatie en dialoog. Hiervoor werkt de instelling samen met kunstenaars en experts op het gebied van jeugdhulp, nieuwe technologie en duurzaamheid. Ze biedt veel ruimte voor talentontwikkeling van auteurs en theatermakers, wat ook leidt tot nieuwe jeugdtheaterteksten. De Toneelmakerij initieert samen met de Amsterdamse partners AYA, Theater de Krakeling, Bijlmer Parktheater en Meervaart Theater het platform UP NEXT, voor de talentontwikkeling van jeugdmakers.

Subsidieadvies

De aanvraag voldoet aan de eisen als bedoeld in artikel 3.27 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

De Raad voor Cultuur (hierna: raad) adviseert Stichting De Toneelmakerij een subsidiebedrag toe te kennen van € 1.196.360.

Beoordeling

Artistieke/inhoudelijke kwaliteit van de kernactiviteiten

Terugkijkend op de subsidieperiode 2021 - 2024 vond de raad de artistieke kwaliteit van de activiteiten wisselend, met name van de kleinezaalvoorstellingen. Voor de grotezaalvoorstellingen zocht de Toneelmakerij samenwerking met andere interessante instellingen en makers, zoals Sadettin Kirmiziyüz en Circus Treurdier. Dat was deels financieel ingegeven, maar de samenwerkingen waren tevens van artistieke meerwaarde. De raad waardeert het dat de Toneelmakerij ook jonge makers een kans gaf, mede door haar repetitieruimte ter beschikking te stellen aan anderen.

Voor subsidieperiode 2025 - 2028 heeft de Toneelmakerij een overtuigend plan opgesteld. De instelling wil een aanjager zijn om jeugdreperioire te stimuleren en kiest daarbij duidelijk voor tekst en taal als uitgangspunt. De drie thema's die de

komende jaren een grote rol spelen in de producties en educatieprogramma's – mentale gezondheid, nieuwe stemmen, nieuwe technologie – zijn goed gekozen. De instelling heeft haar ambities helder geformuleerd en mooie voorstellingen in de planning staan. Ze wil heel veel produceren voor een groot aantal doelgroepen, met daarbij veel aandacht voor talentontwikkeling. Deze veelheid kan ook een valkuil zijn. Focus behouden vindt de raad daarom belangrijk.

De Toneelmakerij kiest, naast de artistiek leider, voor een breed palet aan kwalitatief sterke makers met onder anderen Timothy de Gilde, Priscilla Vaudelle en Eva Line de Boer. De Gilde groeit door naar regies voor de grote zaal en treedt toe tot het artistieke team, wat de raad een goede ontwikkeling vindt. Hij is eveneens positief over het meerstemmige artistiek team, dat ruimte biedt aan vaste regisseurs, dramaturgen, schrijvers en educatiemakers. Uit de plannen blijkt niet altijd even duidelijk waarom bepaalde makers en thema's zijn gekozen, een nadere uitdieping van de vele plannen was zinvol geweest. Wel ziet de raad dat dit brede palet aan makers en programma's helemaal aansluit bij de signatuur van de Toneelmakerij. Hij vindt het te prijzen dat de instelling jaarlijks een grotezaalvoorstelling gaat maken. Het doorlopende onderzoek naar nieuwe technologie vindt hij toonaangevend. De instelling kiest hier bovendien passende samenwerkingspartners bij.

De reflectie op talentontwikkeling is sterk, vooral daar waar het is gericht op schrijvers. Zo geeft de instelling schrijftalent voor jeugdtheater een kans om nieuw jeugdrepertoire te creëren rondom Ketu Koti, over de doorwerking van ons slavernijverleden naar het heden. Met twee toneelschrijvers gaat de instelling een structurele samenwerking aan, waarmee ze tevens de diversiteit in het artistieke team vergroot.

In de beschrijving van de talentontwikkeling voor makers mist de raad een doorlopende lijn van nieuwe naar midcareer makers. Gezien het profiel van de instelling zou de raad hier nog meer een voorbeeldfunctie verwachten. Wel is hij verheugd over UP NEXT, een Amsterdams platform voor talentontwikkeling van nieuwe jeugdpodiumkunstenaars, samen met De Krakeling, het Bijlmer Parktheater, de Meervaart en Danstheater AYA.

De Toneelmakerij fungeert in het buitenland als ambassadeur voor Nederlands jeugdtheater, mede door Nederlandse toneelteksten te vertalen. Het hoofd dramaturgie en internationale samenwerking van de instelling is vicepresident in het Europese theaternetwerk ETC, waar zij bijdraagt aan de internationale uitwisseling van theaterteksten. De instelling profileert zich tevens met internationale speelbeurten. Ze heeft sterke internationale samenwerkingen, waaronder met Noorwegen en Engeland. Voorbeeldstellend is de samenwerking met Suriname: de instelling werkt daar met lokale makers en zorgt voor een wederzijdse uitwisseling van kennis en inspiratie.

Maatschappelijke betekenissen

De Toneelmakerij had in de subsidieperiode 2021 - 2024 goed contact met Amsterdamse scholen. Ze zocht naar thema's die de diversiteit van de standplaats weerspiegelden. Ook de casts waren een goede afspiegeling van de samenleving.

De instelling kiest voor subsidieperiode 2025 - 2028 hedendaagse, actuele thema's die de raad interessant en divers vindt. De missie van de Toneelmakerij, 'theater maken met een open blik', is bij uitstek maatschappelijk. Ze toont zich bewust van de drempel die teksttheater kan opleveren voor een divers en inclusief programma en zet daar voldoende tegenover. Ze heeft een duidelijke visie op duurzaamheid, gelijkheid en mentale gezondheid, waaruit maatschappelijke betrokkenheid spreekt. De raad vindt het mooi hoe de instelling ervaringsdeskundigen bij haar thema's betreft. Ook de keuze om te werken met *content notes* (de neutrale term voor *trigger warnings*) is inhoudelijk goed doordacht.

De thema's van de grotezaalvoorstellingen geven blijk van een grote maatschappelijke impact met gedegen educatieve begeleiding. Ook is de raad positief over de instapvoorstellingen waarbij kinderen een boek mee naar huis krijgen, zodat de ouders bij het bezoek worden betrokken. Hij is benieuwd hoe de instelling dit duurzaam wil maken. Wat onderneemt ze vervolgens om het gezin naar het reguliere theater te bewegen? De samenwerking met het onderwijs is hecht en duurzaam en de raad is tevens positief over de versterkte relatie met het mbo die de instelling in haar plan benoemt.

De instelling beschrijft uitgebreid hoe ze de kernwaarden van de Code Diversiteit & Inclusie naleeft. De inhoudelijke keuzes zijn interessant en gevarieerd. De instelling heeft veel grote partijen als samenwerkingspartners en is daarin divers en inclusief. De samenwerkingen met partners buiten het onderwijs zijn vaak inhoudelijk gedreven. Ze fungeert als netwerkknooppunt, passend bij een instelling in de Culturele basisinfrastructuur (BIS). In het plan geeft ze een heel helder schematisch overzicht van alle samenwerkingspartners. De raad ziet ook interessante mogelijkheden om in de standplaats met kleinere instellingen samen te werken, zeker op het gebied van diversiteit. Hij is eveneens enthousiast over de participatieprojecten.

Ook beschrijft de instelling voldoende hoe ze haar diversiteitsbeleid vormgeeft. Zo ondersteunt ze medewerkers zonder vakopleiding of van buiten de culturele sector met extra inwerk- en begeleidingsuren. De raad van toezicht heeft een diverse samenstelling, zowel in geslacht, leeftijd als culturele achtergrond.

De Toneelmakerij gaat in de aanvraag voldoende in op de toepassing van de kernwaarden van de Fair Practice Code. De instelling gaat uitgebreid in op sociale

veiligheid. Het beleid ten aanzien van sociale veiligheid wordt geborgd door een onafhankelijke vertrouwenspersoon en door directie en teamhoofden te laten deelnemen aan trainingen en workshops over veilig werken en leidinggeven. Op afspraken over eerlijke beloning wordt in de aangeleverde stukken uitgebreid ingegaan. De instelling volgt de cao Toneel en Dans.

Toegankelijkheid

De Toneelmakerij geeft in haar aanvraag voor de subsidieperiode 2025 - 2028 blijk van een heldere visie op publieksbeleid. Ze heeft een grote educatieafdeling met een stevig netwerk in de stad, waardoor ze ook kinderen bereikt die niet zo gemakkelijk met hun ouders naar het theater gaan. Ook heeft ze een publiekswerker voor contentgebonden marketing in huis, wat zijn vruchten afwerpt. De instelling heeft goed zicht op wie haar doelgroepen en bezoekers zijn. Ook haar ambities zijn helder en ze maakt met concreet geformuleerde doelen duidelijk hoe en met welke partners ze deze wil gaan behalen. Ze biedt een breed scala aan theatervormen en activiteiten, die de toegankelijkheid van haar aanbod vergroten: van instapvoorstellingen voor kleuters tot schoolvoorstellingen, locatievoorstellingen en zaalvoorstellingen.

Haar doelstelling 'ieder kind naar het theater' hanteert ze ook als doel bij vrije voorstellingen. De instelling geeft hier goed vorm aan en beschikt over vele mogelijkheden om de toegankelijkheid te vergroten. Ze betreft *sensitivity readers* bij nieuwe teksten en biedt boventiteling in het Engels. Het is de raad niet helemaal duidelijk hoe de instelling young adults, die ze als een van de kerngroepen noemt, wil gaan bereiken.

De Toneelmakerij speelt een groot aantal landelijke vrije voorstellingen en bovenal zeer veelvuldig in de eigen standplaats. Ze heeft een duidelijke visie op grootstedelijk beleid. Ook maakt ze een jaarlijkse participatievoorstelling en doet ze aan Europese uitwisseling.

Bedrijfsmatige gezondheid

De instelling kiest voor de subsidieperiode 2025 - 2028 voor een vergelijkbaar aantal producties en projecten als in periode 2021 - 2024. Op basis van de kengetallen liquiditeit, solvabiliteit en weerstandsvermogen in de jaarrekening 2022 constateert de raad dat de instelling financieel gezond is. De instelling ziet dat de kosten in de komende periode stijgen en bekostigt deze gedeeltelijk uit de eigen reserve, wat de raad waardeert.

Ook is hij positief over de aandacht die de instelling heeft voor een gezonde bedrijfsvoering op de lange termijn door bewust niet op zomerfestivals te spelen, zodat het personeel een zomerbreak kan houden.

De instelling licht onvoldoende toe hoe zij de principes van de Governance Code Cultuur toepast. Ze benoemt niet op welke wijze ze de principes van de code toepast en uitlegt, hoe ze het onafhankelijk en integer handelen van bestuur en raad van toezicht waarborgt, wat de verantwoordelijkheden van het bestuur zijn, hoe ze wet- en regelgeving naleeft en invulling geeft aan goed bestuur en omgang met (vermoedens van) misstanden en onregelmatigheden. De raad hecht eraan dat de instelling genoemde punten in het eerstvolgende jaarverslag verder heeft uitgewerkt.

Geografische spreiding

De Toneelmakerij is gevestigd in Amsterdam. Binnen de categorie Jeugdpodiumkunsten zijn er meer aanvragers dan beschikbare plekken. Een goede geografische spreiding kan worden gerealiseerd op basis van afweging van de vestigingsplaats van de aanvragers.